

ОСТАННІ НОВИНИ

19:44 Втомилася брехати: відома модель шокувала знанцями про розрив стосунків

19:25 Тельцям — «сродфант» та досвід, С тільцям — «віслюж Желва» та прискорення, Водолям — «Суд» та пробудження: Таро-прогноз на 17 червня

19:08 Російський військовий корабель відкрив вогонь у Ла-Манші

19:06 Зелень не звичне навіть через тиждень: лайфхак від шеф-кухаря

18:46 «Масло продовження ходіння по колу»: аналітик про нову формулу війни путіна

18:28 Повністю відкрита: Трамп зробив заяву про Оранжеву протоку

18:13 Став відомий перший супутник «Діаски» у мережі Європи: підсумки

Археологічна сенсація: унікальні шапка та пояс скіфської доби, яким більше 2500 років, знайдені на Більському городищі

12:24 — 14 червня 2026

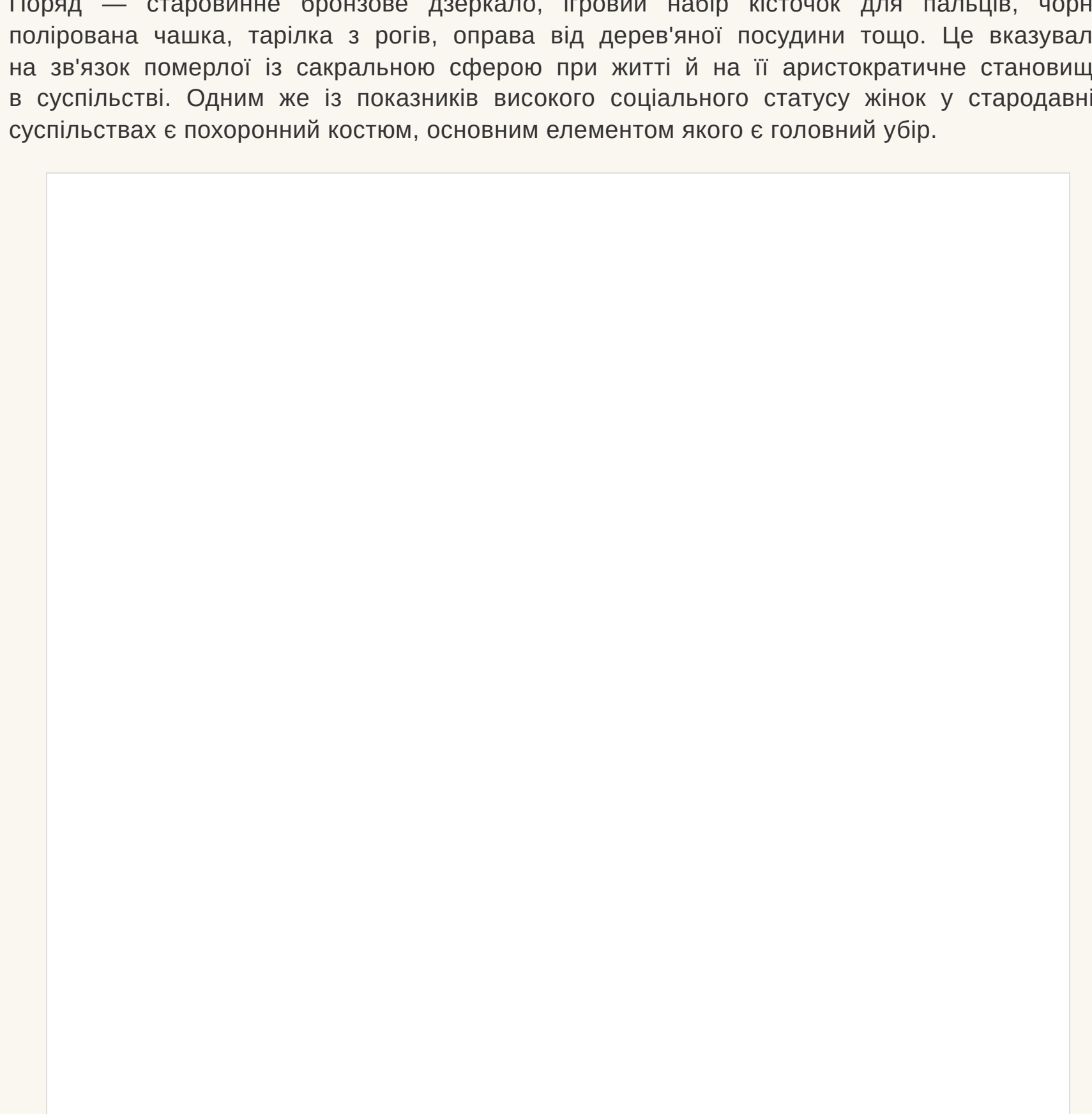
Ганна ВОЛКОВА, «ФАКТИ»

В Історико-культурному заповіднику «Більськ», що у Котельві на Полтавщині, **артефакти якого приваблюють в тому числі й «чорних» археологів**, повідомили про сенсаційні знахідку, зроблену ще у 2017 році під час розкопок масштабного некрополя Скоробір. Йдеться про жіночий комплект зі шкіри: шапку та пояс, яким понад 2500 років. Унікальність артефактів у тому, що вони не лише вперше знайдені на території Скіфії, але й не мають аналогів у центральноевропейських культурах та надають уявлення про новий, раніше невідомий тип жіночого головного убору I тис. до н.е.

Тисячолітня знахідка ледь не «розчинилась» на очах

Спільний експедиції Музею археології Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна та Історико-культурного заповідника «Більськ» на чолі з кандидатом історичних наук Іриною Шрамко в одному з найбільших некрополів Більського городища вдалося виявити парне поховання — чоловіка років 30–40 та молододі жінки років 18–22.

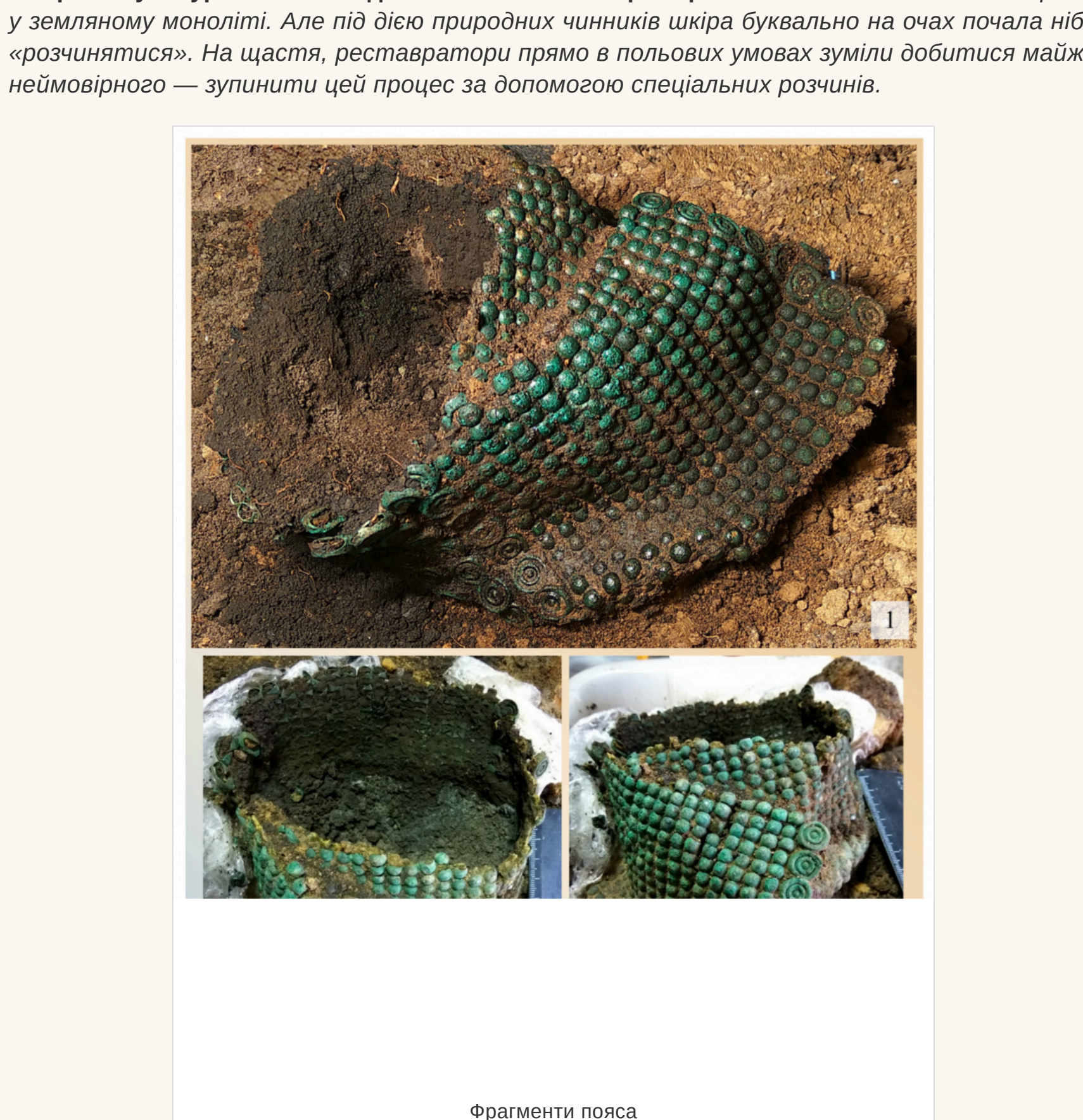
Гробишки, вочевидь, давно винесли з могили багато цінних предметів, у тому числі виготовлених із золота. Однак у цьому кургані, який археологи датують останньою чвертю VI століття до нашої ери, зафіксовано справжню сенсацію: біля голови та ніг померлої лежали незвичайні для Скіфії тієї історичної доби предмети, що були використані в похоронному обряді. А саме: залізши шкіряного пояса й уціліла шапка, оздоблені бронзовими бляшками. Поряд — старинне бронзове дзеркало, ігровий набір кісточок для пальців, чорно полірована чашка, тарілка з рогів, оправа від дерев'яної посудини тощо. Це вказувало на зв'язок померлої із сакральною сферою при житті й на її аристократичне становище в суспільстві. Одним же із показників високого соціального статусу жінок у стародавніх суспільствах є похоронний костюм, основним елементом якого є головний убір.

Розкопки кургану, де були поховані чоловік років 30-40 та молода жінка 18-22 років

Чоловік, як і належить воїнові, був похований зі зброєю та металевими елементами кіньської зброї.

— *Шкіряні речі знаходились у досить непоганому стані*, — розповів «ФАКТАМ» директор Історико-культурного заповідника «Більськ» Ігор Корост. — *Їх підняли на поверхню у земляному моноліті. Але під дією природних чинників шкіра буквально на очах почала ніби «розчинятись». На щастя, реставратори прямо в польових умовах зуміли добитися майже неймовірного — зупинити цей процес за допомогою спеціальних розчинів.*

Фрагменти пояса

Факхієм Харківської філії науково-дослідного реставраційного центру України Сергію Омельнику та Володимиру Болотіну було надзвичайно важливо відторати кожну деталь унікальних знахідок. Вони радилися з цього приводу з польськими колегами, зверталися за порадами до реставраторів із Шотландії.

«Шагренева шкіра»: як реставратори відновили унікальний головний убір

Загалом процес відновлення таких рідкісних артефактів технологічно складний і тривалий.

«Сергей Омельник та Володимир Болотін працювали зберегти гнучкість шкіри. Однак зрештою їм довелося обрати жорстку фіксацію її форми. Оскільки шкіра не реагувала на пластифікацію (введення спеціальних речовин у матеріали для підвищення їхньої еластичності, гнучкості та полегшення обробки. — Авт.) та прогресивно стислася, утримання бронзових декоративних елементів на основі сталося дедалі проблематичнішим. Бронзові пластини розшкантили, і знадобилися значні зусилля, щоб закрити їх у початковому положенні за допомогою полімерного розчину.

Пояс зберіся лише фрагментарно, і повністю достовірна реконструкція його зовнішнього вигляду виявилась неможливою.

Шкіряний пояс до та після реставрації

А шапка мала зсередини тонку шкіряну підкладку, і під час реставрації вдалося зафіксувати її фрагменти. По суті, це шкіряний відділок у формі низького циліндра з плоским верхом, покритого бронзовими декоративними бляшками. Підкладка не лише надавала готовому виробу акуратного, презентабельного вигляду та робила його зручним для носіння, але й захищала голову від гострих кінців металевих скоб», — написала у науковій статті, яка була опублікована днями у журналі «Артс» (його видає міжнародна наукова організація МРРІ у центровому форматі у Швейцарії), вчений-археолог Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна, кандидат історичних наук Ірина Шрамко.

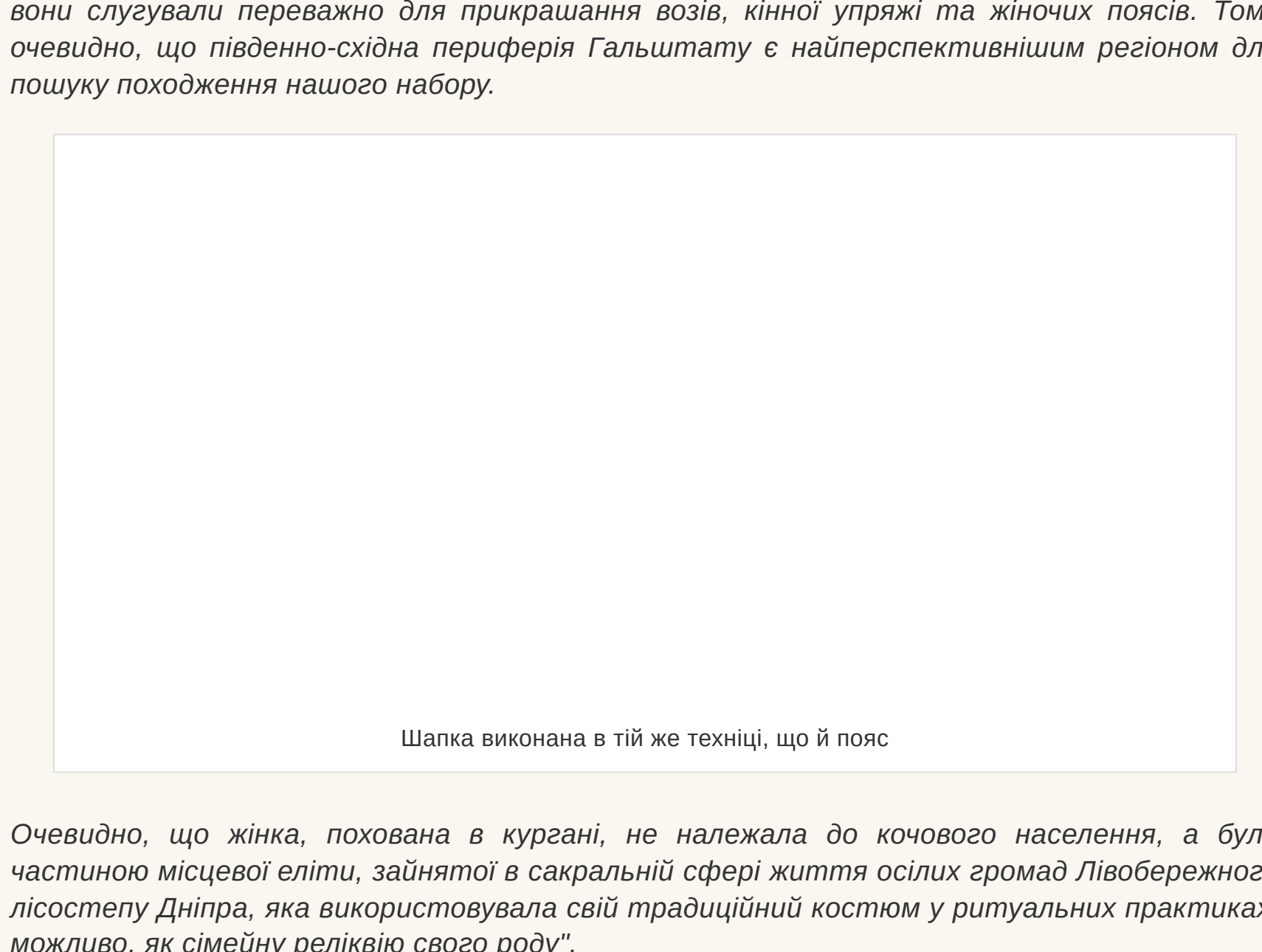
Тож лише тепер, після публікації статті, знахідка, як кажуть вчені, введена до наукового обігу, і про неї заговорили як про світову сенсацію.

Тасмниця аристократки з некрополя Скоробір

Так у чому ж полягає сенсація?

«Обидві шкіряні виробі з кургану некрополя Скоробір виконані в одній техніці й в одній майстерні. Вони не лише відрізняються від жіночого одягу, відомого у Скіфії, а й демонструють інший декоративний принцип, — зазначається в опублікованій статті Ірини Шрамко. — В їхньому оздобленні використано велику кількість зрібних скобоподібних пластинок та особливий спосіб їхнього кріплення до основи, невідомий у скіфському світі, але досить поширений у гальшгтатській культурі (панівна археологічна культура Західної та Центральної Європи раннього залізної та пізнього бронзового віків, що існувала у XII-V століттях до бронзової доби. — Авт.).

Невеликі бляшки подібного типу використовувалися вишукано для оздоблення головних уборів та поясів у південно-східній альпійській зоні, тоді як у решті гальшгтатського світу вони слугували переважно для прикрашення возів, кішок упряжі та жіночих поясів. Тому очевидно, що львівсько-східна периферія Гальшгату є найперспективнішим регіоном для пошуку походження такої набору.

Шапка виконана в тій же техніці, що й пояс

Очевидно, що жінка, похована в кургані, не належала до кохового населення, а була частиною місцевої еліти, задіяної в сакральній сфері життя ослих громад Львівського лісопоясу Мисрава, яка використовувала свій традиційний костюм у ритуальних практиках, можливо, як сімейну реліквію свого роду».

І далі: *«Можна припустити, що молода жінка з'явилася на Більському городищі з якоюсь групою прибулців.*

Нові дані, отримані в ході вивчення знахідок, дозволяють відкрити початкову гіпотезу про те, що обидва шкіряні виробі були поясами, принесеними на Більське городище коновим скіфом як військовий трофей. Як елементи традиційного костюма, шкіряний одяг, прикрашений не золотом, а бронзовими бляшками, навард чи був привабливим для воїна-кочівника.

А традиція носіння шкіряних поясів та включення їх до похоронного костюма була поширена в гальшгтатській культурі, особливо в її західній зоні. Шкіряні пояси, подібні за дизайном та технікою виготовлення до зразка зі Скоробору, прикрашені бронзовими бляшками, були популярними в той період й на півдні Німеччини.

Проаналізовані матеріали також свідчать про те, що соціально-етнічний склад мешканців Більського городища був досить неоднорідним. Його курганні некрополі містять останки представників різних груп місцевої аристократії з різних походженням (кочові скіфи та ослие населення), що дозволяють деглянути по-новому на історію Більського городища. Ключ до розгадки головних тасмниць дльвівської Гелону — саме тут!

З метою збереження некрополя, що розростається сполітнями, підготовлено та погоджено об'єктову документацію, що дає змогу занести могильник Скоробір до Державного реєстру нерухомих пам'яток України.

Артефакти ж, про які йдеться, згодом, як тільки вдасться забезпечити належний рівень безпеки та умов для експонування, будуть представлені на спеціальній виставці у Полтаві.

Раніше навчальний сектору археології Національного заповідника «Кисиво-Печерська лавра» Сергій Таранченко розповів цікаві моменти історії обitelji ,якій цього року виповнюється 975 років.

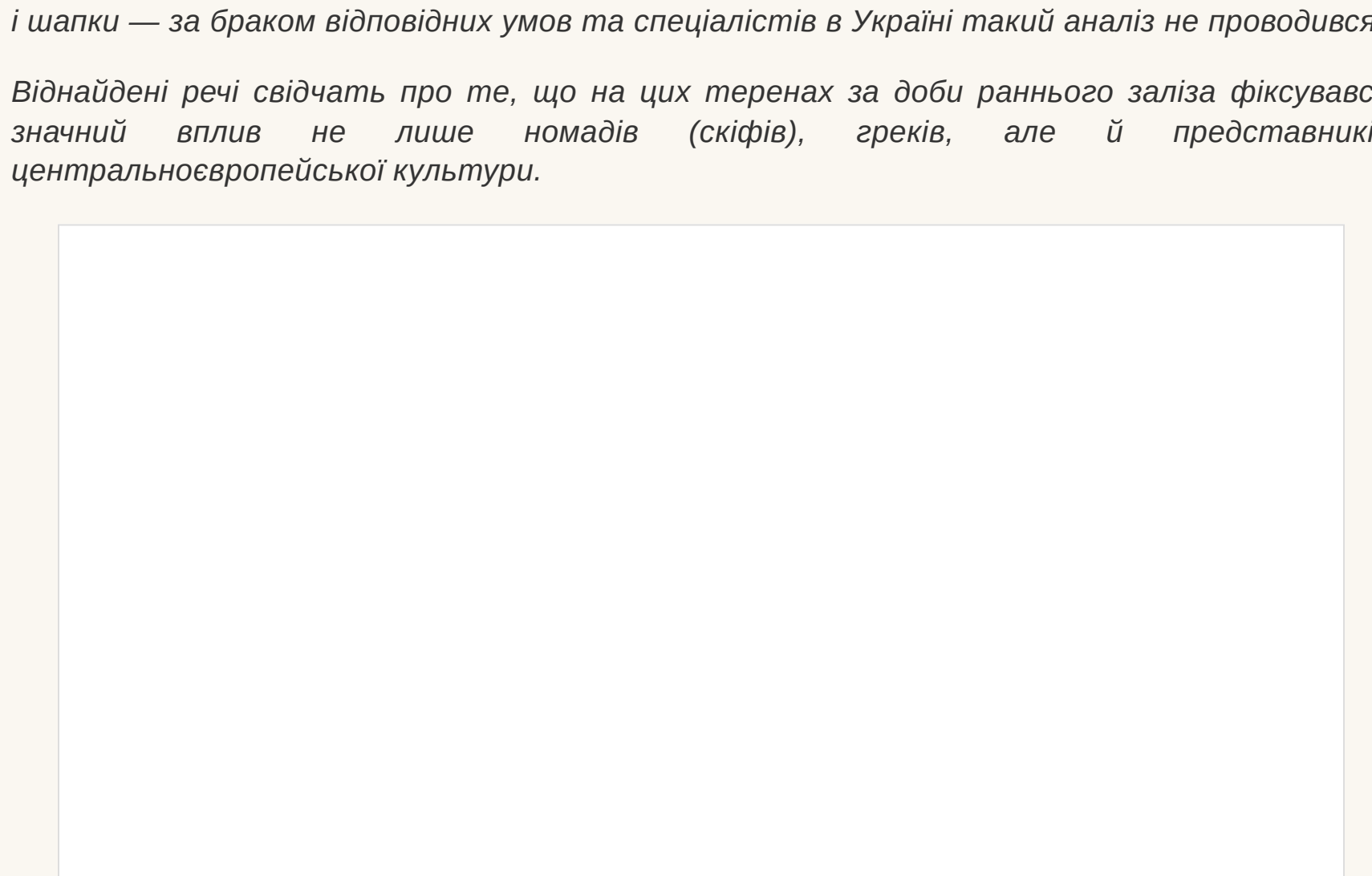
Ключ до розгадки Гелону

— *Науковці по крупицках збирали інформацію, проводили пошук унікальних знайденим предметам — продовжує Ігор Корост. — Зокрема, у лабораторії університету Тарту (Естонія) були зроблені ДНК-аналізи зубів та кісткових решток із курганів. Вони вказували на генетичну спорідненість небіжціці з представниками одного з центральноевропейських регіонів, де проживали племена яподів (територія нинішньої Хорватії). Для останніх традиційним було використання шкіряних головних уборів з бронзовим оздобленням (шоломи, шапки) та поясів.*

Цікаво, що шапка саме такого фасону («Ліка») є частиною національного одягу сучасних хорватів.

Щоправда, ми не можемо сказати, чи шкіри якої тварини була виготовлена основа пояса і шапки — за браком відповідних умов та спеціалістів в Україні такий аналіз не проводився.

Віднайдені речі свідчать про те, що на цих теренах за доби раннього заліза фіксувався значний вплив не лише номадів (скіфів), греків, але й представників центральноевропейської культури.

Віднайдені речі свідчать про те, що на цих теренах за доби раннього заліза фіксувався значний вплив не лише номадів (скіфів), греків, але й представників центральноевропейської культури.

Причини та умови цих взаємодій і досліджують археологи. Але відкриті знахідки в кургані 2017 року вкотре доводять, що Більське городище було унікальним центром чи столицею Лісопестової Скіфії.

Як говорить Ігор Корост, на некрополях населення Більського городища (у тому числі в межах грандіозного могильника Скоробір) перавно могло бути понад тисячу курганів. За кілька десятив років археологам удалось дослідити менше сотні з них. Тобто, перспективи досліджень тут колосальні. Могильник є неймовірно інформативним об'єктом. І саме тут в останні роки вдалось відкрити елітні жіночі поховання та знайдено рідкісні артефакти періоду скіфсько-архаїки, що дуже важливо для науки. Фактично кожен курган дарує якісь цікаві знахідки, що дозволяють деглянути по-новому на історію Більського городища. Ключ до розгадки головних тасмниць дльвівської Гелону — саме тут!

З метою збереження некрополя, що розростається сполітнями, підготовлено та погоджено об'єктову документацію, що дає змогу занести могильник Скоробір до Державного реєстру нерухомих пам'яток України.

Артефакти ж, про які йдеться, згодом, як тільки вдасться забезпечити належний рівень безпеки та умов для експонування, будуть представлені на спеціальній виставці у Полтаві.

Раніше навчальний сектору археології Національного заповідника «Кисиво-Печерська лавра» Сергій Таранченко розповів цікаві моменти історії обitelji ,якій цього року виповнюється 975 років.

Читайте також: Набирає в лісі пісок для домашніх потреб
Читайте також: Тисячолітній скарб: на висотаві в Києві вперше показують цю унікальну знахідку

Фото Історико-культурного заповідника «Більськ» та Музею археології Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна

Читайте нас у Facebook

© 2016

До змісту розділу

Пошукові помилки? Виділіть її та натисніть CTRL+Enter

Друкована версія

Лист редакторів

Поскаржитися

f
Поділитися
0
т
Поділитися
т
Твітнути

ЗАРАЗ ЧИТАЮТЬ

<p>Як правильно використовувати капсули для прання: лайфхак та корисні поради</p>	<p>Українські жінки встановили єдиний дивний рекорд: який це спокій?</p>	<p>Втомилася брехати: відома модель шокувала знанцями про розрив стосунків</p>	<p>Гід для українців: дізнатись про розрив стосунків</p>
---	--	--	--

Новини партнерів

<p>Мапа сайту</p> <ul style="list-style-type: none">Наша Україна Політика Гроші Підії	<p>Світ</p> <ul style="list-style-type: none">Грома Екологія Спорт Фізбол	<p>Культура</p> <ul style="list-style-type: none">Шоу-бізнес Фігура для Суспільство Стиль-жизня	<p>Книга</p> <ul style="list-style-type: none">рецепти Лікар та здоров'я Життєві історії 25 років по тому	<p>Історія</p> <ul style="list-style-type: none">сучасності Нарва та толошівці Клуб співаквча Заплатиба у Факти	<p>Міжнародні дні</p> <ul style="list-style-type: none">Гороскоп Курс валют Фотопакети Погода
--	--	--	--	---	--

© 1997 – 2026 «ФАКТИ»

Усі права на матеріали сайту зберігаються у відповідності до законодавства України. Матеріали підрубані «на правах реєстрації». «Розповіді» - це також популярні символіки. Публікуються у власній редакції та мають інформаційно-комерційний характер.